

Õiguskantsleri Kantselei

Ketli Lindus
KC Energy OÜ
ketli.lindus@kaamos.ee

Teie 09.07.2026

Meie 28.08.2026 nr 14-2/261545/2607062

Austatud Ketli Lindus

Palusite õiguskantsleri hinnangut sellele, kas Saku Vallavalitsus on järginud hea halduse tava päikeseelektrijaama arendusprojekti menetluses. Teie hinnangul ei järginud vald menetlusnõudeid projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluses. Projekteerimistingimuste menetluses hankisite kooskõlastuse ise, kuigi maakonnaplaneeringu järgi pidanuks seda tegema vallavalitsus. Ehitusloa taotlust muutsite valla märkuste tõttu korduvalt, kuigi need neid märkuseid oleks võinud esitada korraga ja juba esimesel korral. Nii on valla menetlustes ette tulnud põhjendamatuid viivitusi, mille tõttu on ka elektri tootmisega alustamine edasi lükkunud.

Selgitate, et menetluste viivitustel on oluline tähendus seoses [elektriturseaduse](#) §-s 87¹ sätestatud tootmissuunalise liitumise lepingutingimuste rakendamisega. Võrguettevõtja võib nõuda seaduses sätestatud tasu, kui elektri tootmisega ei ole õigeaegselt alustatud, välja arvatud juhul, kui tootmisega alustamist on takistanud tootjast sõltumatu asjaolu. Väidate, et võrguettevõtja ei käsitle ehitusloa saamise viivitust tootjast sõltumatu asjaoluna. Palusite hinnata, kas ELTS § 87¹ regulatsioon võimaldab võrguettevõtjal arvestada olukorraga, kus tootmisega alustamine on viibinud kohaliku omavalitsuse tõttu.

Oleme Teie samasisulise pöördumise varem läbi vaatamata jätnud: 6. augusti 2025. aasta vastuses nr 14-5/251667/2505758 märkisime, et tõenäoliselt on Teil õigus selles, et seaduses ette nähtud menetlustähtaegu on ületatud ning on võimalik, et vald oleks saanud menetlusi paremini korraldada.

Õiguskantsleri ombudsmanimenetluses antav hinnang ei ole õigusvaidlustes siduv ja sellel ei oleks ELTS § 87¹ lõike 6² kohaldamisel tõenduslikku väärtust. Kui Teil on vaja siduvalt tuvastada, et vald on õigusvastaselt viivitanud ning see viivitus ei olenenud Teist, tuleb pöörduda kohtusse.

Edastame selle kirja siiski ka vallale teadmiseks ning palume vallal edaspidi hoolikamalt järgida hea halduse tava.

Haldusorgan peab menetluse korraldama eesmärgipäraselt ja efektiivselt, võimalikult lihtsalt ja kiiresti ning vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele ([haldusmenetluse seadus](#) (HMS) § 5 lg 2). Kui taotluses on kõrvaldatav puudus, peab haldusorgan andma taotlejale esimesel võimalusel tähtja puuduse kõrvaldamiseks (HMS § 15 lg 2).

Menetluse tõhusa korraldamisega ei oleks kooskõlas see, kui haldusorgan esitab põhjendamatult järjestikustes menetlusingides uusi märkusi asjaolude kohta, millele olnuks võimalik tähelepanu juhtida juba varem. Menetluse käigus uute nõuete või märkuste esitamine võib olla põhjendatud näiteks siis, kui taotlust või projekti on muudetud või ilmnevad uued olulised asjaolud.

Riigikogu menetluses oleva planeerimisseaduse, ehitusseadustiku ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu ([949 SE](#)) üks eesmärke on muuta planeerimis- ja ehitusmenetlused kiiremaks ja prognoositavamaks. Selleks rõhutatakse muu hulgas eraldi juba kehtivast õigusest niigi tuleneva tõhusa ja kiire menetluse nõude tähtsust. Seadust kavatakse täiendada nõudega, et menetlejad peavad oma ettepanekud ja märkused esitama võimalikult varases menetlusetapis.

Tõstatasite ka ELTS § 87¹ põhiseaduspärasuse küsimuse.

ELTS § 87¹ lõike 6² järgi lükkab võrguettevõtja tasu rakendamise edasi, kui tootmist ei ole alustatud tõendatult tootjast sõltumatutel põhjustel, kuni nende põhjuste äralangemiseni, või põhjendab tasu rakendamise edasilükkamisest keeldumist.

Niisiis võimaldab seadus arvestada takistustega, mis ei ole tootja kontrolli all. Peale selle võimaldab ELTS § 83 lõige 2 põhimõtteliselt võrguettevõtja ja tootja vahel kokku leppida ka ELTS §-s 87¹ sätestatust erinevates tingimustes. Seega ei ole seaduse sätete põhjal võimalik väita, et nende rakendamine toob vältimatult kaasa põhiseadusega vastuolus oleva tulemuse. Õiguskantsler saab teha abstraktset normikontrolli ning peab arvestama põhiseaduskonformse lahenduse võimalusega, see tähendab, et kui normi on võimalik rakendada või tõlgendada põhiseadusega kooskõlas, siis norm ei ole põhiseadusega vastuolus.

Seadus ei pea ammendavalt loetlema kõiki asjaolusid, mida võib käsitada tootjast sõltumatu põhjusena. See, kas konkreetse projekti puhul oli kohaliku omavalitsuse loamenetluse kestus tootjast sõltumatu põhjus ning kas ja millises ulatuses just see takistas tootmise õigeaegset alustamist, sõltub konkreetsetest asjaoludest. Tegemist on eelkõige ELTS § 87¹ lõike 6² kohaldamise ja asjaolude tõendamise küsimusega, mitte põhiseadusvastase lüngaga.

Ka asjaolu, et vaidluse lõplik lahendamine kohtus võib aega võtta, ei tähenda iseenesest, et kohtulik õiguskaitse ei oleks tõhus. Kiiret kaitset vajavas olukorras võimaldavad kohtumenetluse reeglid seaduses sätestatud tingimustel kasutada esialgset õiguskaitset.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri volitusel

Koopia: Saku Vallavalitsus